

Naša SKUPNOST

5. številka
XXXIII letnik

Glasiilo skupščine občine Ljubljana Moste – Polje

Glasiilo občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje: Časopisni svet: Jože Peklenk, predsednik, Andrej Blatnik, Mateja Černe, Marjan Kovačević-Beltram, Viljem Klemenc, Niko Lukež, Albin Mahkovec, Bogdana Rejc, Stanka Ritonja, Jože Sojer, Bogdan Šturm, Janez Vrbošek. Člani uredništva: Andrijan Lah, Milan Skledar, Edvard Svetek in Slavko Gerlica, tehnični urednik. Glavni in odgovorni urednik: Marjan Kovačević-Beltram. Lektorica: Suzana Köstner. Naslov uredništva Naše skupnosti: Ljubljana, Proletarska c. 1, telefon 101-244 int. 270. Rokopisov in fotografij na vračamo. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica Ljubljana.

Glasiilo Naša skupnost izhaja mesečno v nakladi 10.000 izvodov in je brezplačno. Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 23/91 z dne 13. marca 1991 je glasiilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

V počastitev prve obletnice razglasitve neodvisnosti Republike Slovenije in dneva državnosti je kulturni dom Španski borci v svojih prostorih pripravil sejem nekaterih ustvarjalcev iz naše občine in od drugod. V kleti pa razstavljajo otroci osnovnih šol. Sejem bo odprt še do 2. julija, vsak dan od 9. do 20. ure. Na sejmu lahko kupite ročno izdelane košarice. Ob zaključku (v četrtek) pa boste lahko kupili tudi razstavljene izdelke varstveno delovnega centra Tončke Hočevnar, lončarske izdelke iz Komende in še kaj drugega. (Fotografija: Borut Krajnc)

KAM SO ŠLI MILIJONI TOLARJEV?

Poslanci skupščine Ljubljana Moste-Polje so zaradi nesklepčnosti morali kar dvakrat nadaljevati majsko zasedanje. Na junijskem zasedanju je bil sklepčen samo zbor krajevnih skupnosti, ki je obravnaval vse točke dnevnega reda, razen kadrovske zadeve. Poglavitna točka dnevnega reda je bil socialni program občine za leto 1992, zato smo tej temi namenili v našem članku poseben sestavek. Na majskem zasedanju pa sta največ polemik sprožila sporni film Nemi krik in program sklada stavbnih zemljišč mesta Ljubljana.

Župan Janez Jančar je na majskem zasedanju občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje seznanil poslance s pobudo, v kateri ugotavlja, »da nastajajo zaradi zastoja dela Skupščine mesta Ljubljana vse večja odprta vprašanja, ki jih čutimo v občini, predvsem na področjih otroškega varstva, šolstva in komunale. Ker želimo, da se zadeve čimprej uredijo, dajemo pobudo Skupščini mesta Ljubljana, da se čimprej sestane in omogoči normalno delo in življenje v občini in mestu.« Poslanec Janez Lesar je protestiral, da bi skupščina sploh glasovala o pobudi. Kljub prepričanosti, da je to le pobuda in ne politični pritisk, so se poslanci Demosa glasovanja vzdržali. Pobuda je bila torej sprejeta.

Poslanca Ivana Vodeta je zanimalo, koliko odločb o denacionalizaciji je že izdal občinski izvršni svet in zakaj se zatika pri njihovi izdaji. Članica izvršnega sveta Vesna Mišič je pojasnila, da je po 7. 12. 1991 občina prejela preko 200 vlog za denacionalizacijo, vendar so bile v glavnem nepopolne in vrnjene v dopolnitev. Do sedaj občina ni izdala še nobene odločbe, rešila pa bo samo tiste zahtevke, kjer gre za vračilo v naravi. Odškodninski skladi še niso ustanovljeni, tako da zdaj ne morejo reševati drugih vlog.

V slovenski javnosti pa je pravo afero sprožilo vprašanje poslanca Staneta Brezovarja (SDP), ki ga je naslovil na občinski sekretariat za gospodarstvo in družbene dejavnosti. Zanimalo ga je, kaj je ukrenil v zvezi s predvajanjem filma »Nemi krik« v okviru zdravstvene vzgoje v šolskem dispanzerju Zdravstvenega doma Moste-Polje in zahteval, da se o tem pripravi celovita informacija. Brezovar piše: »V času med sejama občinske skupščine se je name, kot poslanca obrnilo nekaj ogorčenih mater deklet in zahtevale, da ukrepam, ker so njihovim hčerkam v šolskem dispanzerju Zdravstvenega doma Ljubljana, enota Ljubljana Moste-Polje, ki ga

vodi dr. Vrboškova, pri sistematičnem pregledu predvajali videokaseto z naslovom Nemi krik. To naj bi bil del zdravstvene vzgoje. Vendar, kaj je s to kaseto oziroma filmom narobe, da je sprožilo ogorčenje mater? Gre za film, posnet v ZDA v propagandne namene proti splavu, gre za izdelek ameriškega ultrakonzervativnega gibanja Moral Majority... Po ogledu filma je bilo nekaterim deklicam slabo, nekatere niso spale zvečer. To so mi povedale ogorčene matere. Strokovni kolegij Zdravstvenega doma Moste je že reagiral, si ogledal sporen film ter diapozitive, ki jih prikazujejo v šolskem dispanzerju. Kolegij je sicer ugotovil, da film ni bil predvajan pri normalnem programu, kateri poteka v dispanzerju. Vendar matere trdijo drugače... In zakaj vam to pripovedujem? Najmanj iz treh razlogov: 1. Otroke-osnovnošolce je na sistematski pregled poslala državna institucija-šola, ki ima s strani države - Zavoda za šolstvo predpisan program, 2. film je bil prikazan v državni instituciji - Zdravstvenemu domu, ki ima prav tako s strani države - Zavoda za zdravstvo predpisan program; in 3. film je bil prikazan vsem

deklicam, ki so mladoletne, kot del zdravstvene vzgoje, ne glede na mnenje: staršev. Trdim, da je bila v tem primeru kršena ustavna pravica staršev do vzgoje svojih otrok. Vidim pa še četrti problem in sicer, da moderne zdravstveno-vzgojne metode ne smejo biti zastraševalne...« Gospod Janez Lesar se je ostro odzval in označil Brezovarjevo odprto pismo kot pamflet, ki napada osebno integriteto dr. Vrboškove, prizadevne vzgojiteljice otrok. Izvršilni odbor Zdravniške zbornice Slovenije je v izjavi za javnost zapisal, da je videokaseta Nemi krik v tujini že več let vključena

(nadaljevanje na 2. strani)

OD JAVNIH DEL SI OBETAMO TUDI GOSPODARSKO KORIST

Javna dela so pri nas na splošno še precej neznana stvar, ne pa tudi za moščansko občino. O tem, kako jih pripravljajo, kje in kako potekajo, kakšne načrte imajo z njimi in o drugih zanimivih stvareh smo se pogovarjali s sekretariko za urbanizem in varstvo okolja Jano Erjavec-Hauptman.

• Moščanska občina je bila med prvimi, ki je že lani pripravila programe javnih del. Občinska skupščina je njihovo uresničevanje ugodno ocenila.

Erjavec-Hauptman: »Res smo bili ena prvih slovenskih občin, ki se je odzvala na pobudo ministrstva za delo, da se z javnimi deli opravijo nekatera dela, za katera sicer ni dovolj denarja v občinskih proračunih in se hkrati vsaj začasno zaposli del brezposelnih v občini. Tako smo lani pripravili program, če govorim predvsem za področje komunalnega gospodarstva, vzdrževanja makadamskih cest. Te so bile slabo vzdrževane, ker ni bilo denarja za cestarje. Prijavili smo tudi program čiščenja od povodnji in zaradi naših nemarnosti onesnaženih bregov reke Ljubljanice, sekanje obelohiljnih kostanjev, vzdrževanje igral na otroških igriščih ter še nekaj drugih programov.«

• So stroški pokrili vrednost del? Erjavec-Hauptman: »V vsakem primeru. Ko smo pregledali, naj re-

čem ekonomske učinke izvedenih javnih del, smo se odločili število programov in njihov obseg še povečati. Omenjenim programom se vedno pridružilo še odvažanje odpadkov z divjih odlagališč in njihovo saniranje. Lotili smo se tudi sanacije gramoznice ob Litjski cesti, ki ni le leglo nesnage, ampak je zaradi podtalnice tudi ekološko nevarna. Moram kar naravnost povedati, da si od letošnjih programov javnih del obetamo precejšnjo gospodarsko korist. Vsakomur, ki se vozi po makadamskih cestah, je jasno, da so v bistveno boljšem stanju kot prej.«

• Kljub vsemu najbrž ne gre brez težav?

Erjavec-Hauptman: »Nekaj jih je predvsem na začetku res bilo, kar je razumljivo, saj smo morali uskladiti delovanje vrste institucij, ki so pripravi in izvedbi teh programov sodelovale. Sploh pa težave niso bile tako velike, da bi bilo takrat treba bti plat zvona. Kasneje je delo steklo

brez zastojev. Gre preprosto za to, da vsi pravočasno opravijo svoj delovni del. Zavod za zaposlovanje mora - čeprav vemo, da ima včasih težave, ker jih ni malo, ki tako ponujeno delo odklonijo - predlagati delavce ustreznih znanj in kvalifikacij. Letos na primer, smo pri vzdrževanju cest želeli zaposliti predvsem domačine, ker se s tem zmanjšajo stroški prevoza na delo, vendar je še pomembnejše to, da »domači« delavci za »svoje« ceste kažejo precej večjo skrb, kot bi jo morda drugi.«

Jože Piškur: »Lani smo za obdobje štirih mesecev na lokalnih cestah imeli 16 delavcev, ki so se dnevno vozili iz mesta. Nobeden od njih ni bil doma na območju, kjer so delali. Pri čiščenju bregov Ljubljanice jih je bilo deset. V nasprotju z lanskim letom letos ne delamo več skupinsko, pač pa smo posamezne odseke cest razdelili med posamezne delavce. Vsaj šest delavcev-cestarjev bi zaposlili za stalno, vendar za kaj takega v mestnem proračunu za ceste ni denarja. To je tudi eden izmed razlogov, da želimo program vzdrževanja lokalnih makadamskih cest podaljšati čez celo leto.

(nadalj. na 3. strani)

izolirka

- strešna kritina BITUMENSKA SKODLA
- bitumenski trakovi IZOTEKT, IZOTEM, IZOVAL, strešna lepenka
- toplotne izolacije - STIROPOR in KOMBI-S plošče

Obiščite nas v industrijski prodajalni Ob železnici 18, 81110 Ljubljana, telefon: (061) 103-096 Vsak delavnik od 7.-15. ure in ob sobotah od 8.-12. ure.

ODNOSI MED MESTOM IN OBČINO

Odnosi med mestom Ljubljano in ljubljanskimi občini nam so že dlje časa zelo napeti. Kot je videti, pa se napetost še stopnjuje. Pravega sodelovanja v dobro Ljubljancem ni, prej bi se lahko reklo, da so občine in mesto v dolgotrajni tihi vojni. Za številne majhne spopade pa tako ali tako ne bomo nikoli izvedeli. Ne glede na to, ali gre za politični ali osebni obračun, pa smo Ljubljancem tisti, ki smo na slabšem in še plačujemo za to. Zato smo povprašali predsednika občinskega izvršnega sveta Braneta Matjašca, kako je s tem.

– Kakšni so odnosi med občino Moste-Polje in mestom, med moščanskim in mestnim izvršnim svetom?

BRANE MATJAŠEC: Menim, da odnos našega izvršnega sveta do mestnega izvršnega sveta ni bistveno drugačen kot odnos drugih izvršnih svetov ljubljanskih občin. Od vsega začetka je neresen problem razdelitve pristojnosti. Mislim, da je to poglavitni problem. Občine, oziroma izvršni sveti in občinski upravni organi, imajo še vedno določene državne pristojnosti, upravnih postopkov, ki jih

morajo voditi. Občani imajo svoje vodstvo, skupščinsko in izvršno, imajo svoje poslance, ki morajo svoje delo opravljati. V mestu pa so nekoliko prejudicirali, kaj se bo zgodilo čez leto ali dve.

– Glede ene mestne občine?

BRANE MATJAŠEC: Da. Vendar morajo nekateri nujno uvideti, da so bili poslanci legitimno izvoljeni in izvršni svet legitimno imenovan. Zato moramo v skladu s programom dela, ki ga je legitimna skupščina sprejela, izpeljati naloge na vseh področjih živ-

ljenja. Se nekaj bi poudaril. To, da se številne stvari zelo neregularno prepletajo in v končni stopnji pripeljejo do spornih zadev, izhaja tudi iz nesoglasij pri sprejemanju statuta mesta Ljubljane. Mestna skupščina ga je sprejela, ne da bi občinske skupščine o njem razpravljale, dale soglasje ali mnenja. V statutu si je mesto prilastilo nekatere pristojnosti.

– Pri razdelitvi pristojnosti gre predvsem za dve stvari, za denar in politični vpliv.

BRANE MATJAŠEC: Tako je. Čeprav menim, da se bo to kmalu združilo v eno. Tam, kjer je denar, je tudi vpliv, pa naj bo politični ali kakšen drugačen. Lani decembra je bila na pobudo treh poslancev mestne skupščine sprejeta sprememba zakona o financiranju javne porabe, in mesto je s tem dobilo svoje izvirne dohodke. Dohodnina se je delila tako, da je mesto dobilo 90 odstotkov, občine pa le deset. Tako se je tudi pogajalski položaj občine do mesta v primerjavi z lanskim letom močno spremenil. Vendar pa so nekateri mestni poslanci zavzemali za tako delitev dohodnine, po kateri bi 60 odstotkov dohodnine šlo mestu in 40 odstotkov občinam. Dejstvo je, da bo tisti, ki ima denar, s tem denarjem tudi suvereno razpolagal. Vendar je to v primeru sedanje mestne oblasti še nekoliko bolj zapleteno, glede na to, da nimajo ne legitimno potrjenega programa dela niti ovrednotenega plana. Naš izvršni svet to ima.

– Vendar pa nova sprememba zakona o financiranju javne porabe prinaša nekatere spremembe, ki so za občine bolj ugodne. Kaj to dejansko pomeni za občino?

BRANE MATJAŠEC: Tako je. Po novem gre 60 odstotkov dohodnine ljubljanskim občinam, mestu pa 40 odstotkov. Za občino to pomeni bolj trdno podlago v odnosu do mesta. Tako bomo lažje izvedli skupne mestne naloge, kakor tudi občinske. Republika pa bo še morala zavzeti stališče do financiranja družbenih dejavnosti v mestu.

– Mesto naj bi tudi dobilo nekakšnega prisilnega upravitelja. Kako to komentirate?

BRANE MATJAŠEC: Osebo menim, da bo Ljubljana s tem izgubila svojo suverenost. Da je do tega posega republike sploh prišlo, pa sta kriva mestna skupščina in mestni izvršni svet. Izhoda iz te zagate pa ne vidim, saj verjetno tudi mestne volitve ne bi prinesle nič novega. Zato lahko le kličemo k razumu. Mestne oblasti pa ne bi več smele govoriti v imenu Ljubljancem.

– Ali prihaja do kratkih stikov med občinami in mestom zaradi različnih političnih stališč?

BRANE MATJAŠEC: Ugotav-

ljam, da sem na političnem področju povsem suveren. Moja funkcija, ki sem jo nastopil pred dvema letoma je bila zame apolitično zastavljena. Rekli smo, zgolj stroka, tako je tudi sestavljen občinski izvršni svet. Skupščina je mesto, kjer se krejejo politična mnenja, izvršni svet pa dela na podlagi skupščinskih stališč. Poudarjam, da smo program dela izvršnega sveta prav tako nepolitično postavili in skupščina je takega tudi sprejela. Kako pa je z uresničevanjem občinskih nalog zaradi nesprejetja mestnega proračuna, nam bo pokazala analiza uresničevanja razvojnih nalog občine. Poglavitna bojazen, ne le izvršnega sveta, temveč tudi občinskih poslancev je ta, da se ne bi ponovilo lansko leto, ko je bila v primeru sklada stavbnih zemljišč mesta Ljubljane večina mestnih nalog uresničeni, medtem ko so bile občinske naloge uresničene le šest do deset odstotno. Bojim se, da se bo letos zgodilo nekaj podobnega, saj vsi sporni projekti, veletržnica, grad, vrtnarija, gredo naprej po neki inerciji.

– Ali se na koordinacijah predsednikov občinskih in mestnega izvršnega sveta o tem ne pogovarjate?

BRANE MATJAŠEC: Na teh koordinacijah se bistvenih zadev skorajda ne lotevamo, čeprav so predsedniki izvršnih svetov ljubljanskih občin za to, da se nadaljuje usklajevanje občinskih in mestnega programa. Mestni program naj bi bil sinteza občinskih, vendar nam to ni uspelo. Čeprav sem že novembra lani vztrajal pri tem, mestni izvršni svet še vedno nima konkretnega, usklajenega programa.

– Ali to pomeni, da mestna vlada sploh ne dela po programu?

BRANE MATJAŠEC: Ne vem, po katerem programu se denimo financirajo komunalne dejavnosti. To pa zato, ker je tisto, kar mi je mestni izvršni svet poslal kot program komunalnih dejavnosti, skropučalo hujše vrste. Prvo fazo usklajevanja komunalnega programa smo naredili, drugih pa ne, tako da se o točkah o programu sploh še nismo pogovarjali. Menim, da bi vprašljivi projekti morali počakati in bi jih pozneje, če bi bilo mogoče, po potrebi vključili. Kot je znano, delajo Roško cesto kar po svoje. Cesto je seveda bilo treba urediti, vendar pa je vprašanje, ali je bilo to res potrebno v takem obsegu in po projektih, za katere smo rekli, da ne bodo šli v uresničevanje. Po drugi strani pa je le nekaj milijonov tolarjev vloženi v občinske ceste.

– Kdo je uvedel koordinacije in kakšen je njihov namen?

BRANE MATJAŠEC: Koordinacije so že stara oblika dela v Ljubljani, kjer se je šest predsednikov izvršnih svetov enkrat na teden dobivalo in

izmenjalo stališča o skupnih zadevah. Menim, da so koordinacije potrebne, vendar so takšne, kot so zdaj, brez pomena. Na dnevni red koordinacij pomembne zadeve sploh ne pridejo. Razlog za to pa je verjetno v delu mestnega izvršnega sveta, ki želi biti popolnoma suveren pri ravnanju z denarjem, nad katerim nima več nadzora niti mestna skupščina. No, s prisilnim upraviteljem se tudi to spremeni.

– Kaj je najbolj sporno med mestom in občinsko vlado?

BRANE MATJAŠEC: Poglavitni problem je nepogovarjanje mestnega izvršnega sveta z drugimi subjekti v mestu. Pogovori sicer potekajo na ravni sekretariatskih, vendar ti dogovori na mestnem izvršnem svetu dobijo verjetno nek drugačen smisel, saj mestna vlada običajno sklene kaj čisto nasprotnega. Zato prihaja do zagat na komunalnem in stanovanjskem področju. Niso občine tiste, ki se ne želijo pogovarjati, saj mi svoje naredimo, mestna vlada pa ne. In tako je na vseh področjih.

– Na katerih področjih je torej največ težav?

BRANE MATJAŠEC: Ljubljana potrebuje stanovanjsko politiko. Zato so ljubljanske občine ustanovile stanovanjski sklad. Vendar pa mestna vlada meni, da so socialna stanovanja njena lastnina, prav tako tudi denar od kupnin. Vloge za socialna stanovanja pa se kar kopičijo. Ljubljanske občine lahko sodelujejo, če imajo za to skupen interes. Namen občin je bil dober, to je začetki z gradnjo socialnih stanovanj in tako zmanjšati stisko občanov.

– Kako pa je s komunalo?

BRANE MATJAŠEC: Komunala je zelo problematična. Ker je moščanska občina na obrobju mesta, ima veliko občinskih cest, ki so večinoma makadamske. Ceste so v slabem stanju, z javnimi deli jih nekako skušamo urediti. Največja težava pa je vodovod, saj nekateri kraji sploh nimajo zdrave pitne vode. Čeprav zelo potrebujemo vodovode, se bojim, da nam ne bo uspelo uresničiti našega dela programa, ker še vedno ne vemo, po kakšnem programu se uresničuje mestni program. Mi bomo vztrajali pri uresnitvi programa, ki smo si ga zastavili. Resnično upam, da bo za nami stala tudi občinska skupščina. V nasprotnem primeru pa bo potreben rebalans občinskega proračuna.

– Ali predsednik mestne vlade Marjan Vidmar pride kaj v Moste?

BRANE MATJAŠEC: Vidmar je bil v Mostah le enkrat, ko sem sklical koordinacijo o gradnji vzhodne obvoznice.

– Kakšno bo prihodnje sodelovanje med mestom in občino?

BRANE MATJAŠEC: Upam, da bosta mestna vlada in skupščina končno začeli delovati, da bo Vidmar prislunil življenju v mestu. To bi bilo nujno narediti še pred začetkom dopustov. Če pa se to ne bo uredilo do takrat, bomo jeseni reševali, kar se rešiti da.

ZDENKO MATOZ

Zaradi vrta okrepčevalnice Luka v središču Most se je med lastnikom okrepčevalnice Gvidom Počivavškom in občino vnel spor. Počivavšek, ki ima tam najete prostore in zemljišče, ki je last občine, za minulo leto noče plačati najemnine 278 tisoč tolarjev. Svoje ravnanje utemeljuje s tem, da je najemnina previsoka, da so jo računali tudi za tiste mesece, ko nima odprtega vrta, da so mu račun poslali na začetku letošnjega leta in bi moral plačati za nazaj.

Zato je občina odredila odstranitev miz in klopi z vrta na njegove stroške. Vesna Mišič, sekretarka za občo upravo, nam je povedala, da je vrt zemljišče občine, in da bi moral Počivavšek, tako kot vsi drugi, ki imajo gostinske vrtove na občinski zemlji, plačati zanj najemnino. Če najemnine ne bo plačal, bo občina z njim razdrila pogodbo.

Pri celotni zadevi je zanimivo tudi to, da ima Počivavšek na svojem nelegalnem gostinskem vrtu postavljen nadstrešek z dovoljenjem občine. (Besedilo in slika: Zdenko Matoz)

OD JAVNIH DEL SI OBETAMO TUDI GOSPODARSKO KORIST

(nadalj. s 1. strani)

• Pri cestah so javna dela nekakšno nadomestilo za cestarje, ki jih ni več?

Erjavec-Hauptman: »V občini smo ugotovili, da se, od kar smo »ukinili« cestarje in skrb za ceste preložili na ramena cestnih podjetij, stanje lokalnih makadamskih cest slabša. Najboljša rešitev se nam je zdela, da znova zaposlimo cestarje, vendar naš nadrobno utemeljen predlog ni dobil podpore pri mestnih oblasteh. Jasno pa je, da bomo imeli dobre makadamske ceste le, če bodo zanje skrbeli cestarji. Zato je bil ta program javnih del tudi prvi na vrsti.«

• Del denarja za plače teh delavcev prispeva zavod za zaposlovanje, del pa občina. Koliko delavci zaslužijo na mesec?

Erjavec-Hauptman: »V razpisnih pogojih ministrstva za delo so natančno zapisane obveznosti republike, obveznosti občine in obveznosti izvajalca javnih del. Občinski izvršni sveti morajo zagotoviti stimulativni del dohodka in denar za izvedbo programa. V Ljubljani za ta denar poskrbi mesto iz proračuna. Tako delavec na cesti dobi okrog 14 tisoč tolarjev. Pravzaprav se s tem približavo plačam redno zaposlenih delavcev v cestnem podjetju.«

• Ste z delavci zadovoljni?

Erjavec-Hauptman: »Delo cestarja je še vedno pojmovano kot manj vredno delo. Pred vojno npr. je bila to državna služba. Zato se ljudi za tako delo težko dobi. Te, ki zdaj delajo na cestah, smo kar nekaj časa iskali. Imeli smo srečo in dobili predvsem mlade ljudi, ki se dela ne branjajo, kar se vidno pozna. V tem mesecu in pol, odkar smo letos začeli z deli, se njihov delež kar pozna.«

• Nekateri so opozarjali na bojazen, da bi nezaposleni ta dela razumeli kot nekakšno prisilno delo?

Erjavec-Hauptman: »Imamo tudi programe v družbenih dejavnostih, ki jih sicer mi ne organiziramo. To so programi za pomoč bolnim in ostare-

lim na domu, potem svetovanje v šolah in druge. Kolikor vemo, so na šoli v Jaršah zelo zadovoljni z izvajanjem programa. Z otroki se ukvarjajo individualno in reakcije otrok so zelo zanimive. Kar tekmujemo med seboj, kdo si bo pridobil možnost pogovoriti se s psihologom, kar ni ravno običajno: Gre res za pristne, lahko bi rekla prijateljske pogovore in uspehi so že opazni. Upam, da bomo ta program lahko še razširili.«

• Kakšna je vloga podjetij, ki dela organizirajo?

Erjavec-Hauptman: »Ta so pravzaprav dejanski izvajalci programov. Pri cestah je to Cestno podjetje Ljubljana, pri vzdrževanju brežin Hidrotehnik, pri sanaciji odlagališč pa javno podjetje Snaga. Opravljati morajo strokovni nadzor nad deli, varnostjo pri delu ter dela nasploh organizacijsko vodijo.«

• Omenili ste tudi divja odlagališča odpadkov?

Erjavec-Hauptman: »Evidencialni smo 25 krajev, kjer ljudje odlagajo različne odslužene predmete in druge vrste odpadkov. Te zdaj čistimo, odpadke odvažamo in prostor izravnavamo. Skušamo tudi z različnimi prijemi preprečiti, da bi ljudje še vedno tam odlagali smeti, s kopanjem jarkov, ki preprečujejo dostop prevoznim sredstvom, na primer. Dela pri čiščenju bregov Ljubljane pa se bodo začela jeseni, septembra, ko bodo vodne razmere ugodnejše. To delo pa je bolj zahtevno, predvsem pri zagotavljanju varnosti delavcev.«

• Bodo javna dela tudi v prihodnje?

Erjavec-Hauptman: »Seveda. Na to kažejo njihovi učinki, pa tudi vloženi denar se obrestuje. Ne le, da jih želimo obdržati, radi bi jih tudi razširili tako po obsegu, kot tudi še na druga področja. Na primer na inšpekcijske službe pri odkrivanju nedovoljenih gradenj. K temu pa spodbujamo tudi posamezne krajevne skupnosti. Zalag se je že odzval s programom vzdrževanja igriše in zelenic.

ČRNE GRADNJE V OBČINI

Problematika črnih gradenj v občini je zelo pereča. Je pa tudi zelo zapletena in večplastna. Posledice nedovoljenih posegov v okolje pa so običajno zelo dolgotrajne. Predvsem gre za nepopravljivo uničenje harmonije kulturne krajine, za uničenje naravnih danosti, kakovosti in plodne zemlje. Neracionalna in nasilna raba prostora ima za posledico rušenje uravnoveženega razmerja med naravnimi in grajenimi danostmi. S temi posegi pa prihaja tudi do izgubljanja prostorske identitete in tipoloških posebnosti naselij.

Da bi se bolj odločno lotil te problematike in se tudi seznanil z njo, si je izvršni svet na terenu ogledal nekatere črne gradnje v občini. Ker število črnih gradenj v občini še vedno narašča – leta 1990 je bilo registriranih sto na črno zgrajenih objektov, leta 1991 pa kar stošestnajst – so se člani izvršnega sveta dogovorili, da bodo morali v občini urbanisti v dogovoru s kmetijci določiti območja za gradnjo vikendov, saj je med črnimi gradnjami daleč največ vikendov. Lastniki vikendov so običajno sicer prijaviли dela na gospodarskih objektih, kot so kašče ali čebelnjaki, vendar so se ti večinoma spremenili v prave vikende.

Da bi se v občini na tem področju naredilo nekaj reda, se je občinski sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dogovoril z mestno upravo inšpekcijskih služb za bolj

tesno sodelovanje in izmenjavo podatkov. Mestni inšpektorji sproti posredujejo občini podatke o črnih gradnjah na njenem območju. Občinski sekretariat za urbanizem in varstvo okolja opredeli lokacije črnih gradenj, sekretariat za kmetijstvo pa preveri možnost prekatégorizacije površin. Če republiško ministrstvo za kmetijstvo dovolji prekatégorizacijo, občinski sekretariat za urbanizem izda potrebna dovoljenja. Tako poteka legalizacija črnih gradenj, lastniki pa morajo plačati vse prispevke.

Vendar pa so člani občinskega izvršnega sveta menili, da ni dovolj ukrepati za nazaj. Občanom bi morali predvsem ponuditi možnost legalne gradnje, ob tem pa seveda odločno preprečevati vsakršno zidavo novih nelegalnih objektov. Le tako bo mogoče na tem področju narediti red.

Vendar pa po vsej verjetnosti ne bo mogoče legalizirati vseh na črno postavljenih objektov, zato bo kakšnega treba tudi podreti. Člani občinskega izvršnega sveta so se strinjali, da stanovanjskih hiš ne bodo podirali, to pa ne velja tudi za črne vikende.

Največ nelegalno postavljenih objektov v občini je zunaj mesta, na območju Volavja, Podmolnika, Trebeljevega ter drugih hribovitih predelov občine Moste-Polje.

Problematika črnih gradenj je večplastna, saj nelegalno postavljeni objekti z urbanističnega vidika kvarijo podobo krajine in naselij, prihaja tudi do izgube identitete le-teh. Zato bo verjetno treba preveriti vse interese in pobude v prostoru in zavzeti odgovorno stališče v zvezi s spremembami in dopolnitvami dolgoročnega plana. Prav tako pa se bo treba strokovno opredeliti do razmejitev prostora na osnovi objektivne analize dejanskih razmer in potreb.

Še na nekaj ne gre pozabiti. Ko se črne gradnje legalizirajo, se z leti pojavijo vprašanja elektrike, vodovoda, asfalta in podobno.

ZDENKO MATOZ